

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/15
Karar Sayısı : 1975/18
Karar Tarihi:17/2/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : Resmi Gazetenin 18.5.1974 günlü, 14890 mükerrer sayılı nüshasından yayımlanan “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı” hakkındaki Kanun” un 2. maddesinin (B) bendinin biçim yönünden Anayasanın 92. Maddesinin beşinci fıkrasına ve esas yönünden de 12. maddesine aykırılığı nedeniyle iptali istemidir.

I- OLAY :

Sanıkların Türk Ceza Kanununun 495, 497/2 ve 6136 sayılı Kanunun 13. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları isteği ile İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davanın yapılmakta olan duruşmasında C.Savcısı, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin gerek esas gerek biçim yönlerinden Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüş, Mahkemece de, ileri sürmenin ciddi olduğu kanısına vararak iptali için Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

II. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 17.2.1975 gününde yaptığı ilk inceleme toplantısında aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur:

1- Şimdiye kadar yapılan uygulamalarda olduğu gibi, bu işde dahi Anayasa Mahkemesinin af kanunlarını Anayasaya uygunluk denetimine bağlı tutmakla görevli ve yetkili olduğu öngörülmüştür.

Şahap Arıç ile Halit ZARBUN bu düşünceye katılmamışlardır.

Yukarıda belirtilen konulara ilişkin gerekçeler Anayasa Mahkemesinin sırası ile, 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/34, Karar: 1975/3 sayılı ve 7.1.1975 günlü, Esas: 1974/51, Karar: 1975/3 sayılı kararlarında yeterince açıklanmış olduğundan bunların yenilenmesine gerek görülmemiştir.

2- Anayasa Mahkemesince, 1803 sayılı kanunun 2. maddesinin (B) bendinin, Türk Ceza Kanununun 495. ve 497. maddeleriyle sınırlı olarak iptaline karar verilmiş bulunduğu saptanmış olduğundan konu üzerinde esas yönünden başkaca inceleme yapılmasına ve yeniden karar verilmesine gerek kalmamıştır.

III- SONUÇ :

Esas Sayısı : 1975/15
Karar Sayısı : 1975/18

1- Af Kanunlarını Anayasaya uygunluk denetimine bağı tutmakla görevli ve yetkili olduğuna, Şahap Arıç ve Halit ZARBUN'un karşıoylariyle ve oyçokluğu ile;

2- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 495. ve 497. maddeleriyle sınırlı olarak iptaline 28.1.1975 gününde Esas: 1974/56, Karar: 1975/8 sayı ile karar verilmiş olduğundan aynı konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

17.2.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Kemal BERKEM

Üye	Üye	Üye
Şahap ARIÇ	İhsan ECEMİŞ	Ahmet AKAR

Karşıoy eklidir.

Üye	Üye	Üye
Halit ZARBUN	Ziya ÖNEL	Abdullah ÜNER

Üye	Üye	Üye
Ahmet KOÇAK	Muhittin GÜRÜN	Lütfi ÖMERBAŞ

Üye	Üye	Üye
Adil ESMER	Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU	Ahmet H.BOYACIOĞLU

Esas Sayısı : 1975/15
Karar Sayısı : 1975/18

KARŞIOY YAZISI

Görev sorununa ilişkin karşıoy:

İlk inceleme evresinde 1803 sayılı Af Kanuna ait Anayasaya aykırılık itirazının incelenmesinin Anayasa Mahkemesi'nin görevi içinde olmadığı ileri sürülmüş ise de bu itiraz Anayasa Mahkemesince çoğunlukla reddedilmiştir.

İtirazın konusu 1803 sayılı Af Kanununun bir maddesine ilişkindir. Anayasamızda yasama meclislerinin af yetkisinin Kanun niteliğinde olmayıp karar niteliğinde olduğu açıklanmıştır. (Anayasa M.64). Bu iki mefhumun hukuki sonuçları çok farklıdır. Zira, Anayasa, kanunları Anayasaya uygunluk denetimine tabi tuttuğu halde kararları bu denetime tabi tutmamış; ancak bu denetime tabi tutmak istemediği kanun maddelerini ve bu denetime tabi tutmak istediği kararları Anayasa'nın çeşitli maddelerinde göstermiştir. (Anayasa m.65,81 de olduğu gibi). Bu nedenledir ki Anayasa'nın 64. maddesinde karar şeklinde kullanacağı açıklanan af yetkisi, Anayasada istisnai bir hüküm bulunmadığından Kanun şeklinde tasarruf edilemez. Aksi görüşün kabulü, yasama meclisinin takdirine bırakılmış olan af yetkisi Anayasa Mahkemesinin takdirine verilmiş olur. Kanun yapma prosedürüne uymak mecburiyeti varsa o prosedüre riayet edilir, fakat bu af tasarrufu, sırf bu sebeple kanun niteliği almaz. Zira, af yetkisinin karar niteliği bir anayasal niteliktir. Anayasada bu hususta istisnai bir hüküm olmadıkça bu nitelik değişmiş kabul edilemez. Anayasada karar şeklinde kullanılacağı gösterilen bir yetkinin evvelden beri kanun şeklinde kullanılmış olması da neticeyi değiştirmez.

Açıklanan nedenlerle itirazın incelenmesi Anayasa Mahkemesi'nin görevi dışında kaldığından bu itirazın tetkikini Anayasa Mahkemesi'nin görevi içinde kabul eden karara karşıyım.

Üye

Şahap ARIÇ

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 günlü, 1974/34-50 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımda açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun görevle ilgili görüşlerine katılmıyorum.

Üye

Esas Sayısı : 1975/15
Karar Sayısı : 1975/18

Halit ZARBUN